

kommende når Kemp frem til, at det kommer til at låne for mange penge ud til, at det kan betale sig, hvis alt overlades til markedsmekanismen. Det långivende land bør derfor holde igen overfor udstrømningen af kapital. Omvendt har det låntagende land en interesse i at opmuntre låntagning i udlandet.

Kapitel 18, som behandler problemerne omkring spekulation på valutamarkedene, er nærmest en gengivelse af Kemps 1963 artikel i *Review of Economics and Statistics*. Artiklen var polemisk vendt imod Milton Friedman, som havde antydnet, at stabiliserende spekulation gav fortjeneste, medens destabiliserende spekulation gav tab. Markedsmekanismen skulle herved igen have vist sin genialitet. Kemps indsats består i at forfine modellen og køre den ud i nogle yderpunkter, så man ser, at det også kan være omvendt.

Kapitel 10, der præsenteres som noget nyt, gennemgår spørgsmålene omkring transportomkostningerne ved hjælp af den lineære programmeringsteknik. Det er dog vanskeligt i dette kapitel at finde noget, som ikke er mindst lige så godt belyst indenfor disciplinen Regional Science.

Sammenfattende kan det siges, at Murray C. Kemp har ydet en væsentlig indsats ved at samle hovedresultaterne af de senere års arbejder i det algebraiske sprog. Bogen er et nyttigt redskab for dem, der lever af at undervise i den internationale handels teori, men andre vil nok have svært ved at komme igennem den tørre tekst.

Erling Olsen*

* Lektor ved Københavns Universitet, cand. polit.

M. Yanovsky: Anatomy of Social Accounting Systems. Chapman and Hall, London 1965. 237 sider. Pris: 30 s.

G. Stuel: Systems of Social Accounts. Clarendon Press, Oxford 1965. 270 sider. Pris: 40 s.

Yanovsky's bog giver en systematisk gennemgang af nationalregnskabets teori

og praksis. Den kan læses af enhver der besidder elementære kundskaber i økonomi. Kap. I behandler en række af de i regnskabet indgående størrelser og deres definitioner. Desværre får man kun spredte bemærkninger om de praktiske måleproblemer. Kapitlet er grundigt, men traditionelt, og forf. viger – i denne sammenhæng ikke helt ubegrundet – udenom en række spændende problemer. Når det f.eks. hedder (p. 17): »Production in the national accounts systems can be said to be limited to the production of final goods and services...«, så spørger man naturligvis hvad »final goods and services« da er. Forf.s sigte har åbenbart været at give en indføring i en række traditionelle problemer – imputationer, sektoropdelinger, brutto ctr. netto, markedspriser ctr. faktorpriser, transaktioner ctr. betalinger osv. Betragtet alene som en sådan indføring er kapitlet udmærket.

I kap. II sammenlignes en række alternative regnskaber: FN's SNA (Standard National Accounts), OECD's system, de amerikanske, engelske, franske og sovjetiske systemer. Fremstillingen er god og klar, men der er for meget bogholderi og i hvert fald for lidt økonomi i diskussionen. Et afsnit (på kun 10 sider) giver en kort omtale af problemerne omkring beregninger i konstante priser.

De to følgende kapitler behandler udvidelser af (eller tilbygninger til) regnskabet. Først gennemgås input-output systemet. Det er kort, men med de givne rammer godt. Dernæst behandles flow-of-funds systemer – en knap så vellykket fremstilling. Det afsluttende kapitel drøfter mulighederne for et stort standardsystem, hvor tilbygningerne er integrerede i det almindelige regnskab. (For få måneder siden har Stone iøvrigt præsenteret et sådant generaliseret regnskab).

Den afsluttende bibliografi er ikke ganske dækkende og tilmed henvises heri til dupliserede arbejder, som faktisk i dag foreligger i trykt udgave.

Men uanset dette er det en god bog, som fortjener opmærksomhed. Intetsteds

kommende når Kemp frem til, at det kommer til at låne for mange penge ud til, at det kan betale sig, hvis alt overlades til markedsmekanismen. Det långivende land bør derfor holde igen overfor udstrømningen af kapital. Omvendt har det låntagende land en interesse i at opmuntre låntagning i udlandet.

Kapitel 18, som behandler problemerne omkring spekulation på valutamarkedene, er nærmest en gengivelse af Kemps 1963 artikel i *Review of Economics and Statistics*. Artiklen var polemisk vendt imod Milton Friedman, som havde antydnet, at stabiliserende spekulation gav fortjeneste, medens destabiliserende spekulation gav tab. Markedsmekanismen skulle herved igen have vist sin genialitet. Kemps indsats består i at forfine modellen og køre den ud i nogle yderpunkter, så man ser, at det også kan være omvendt.

Kapitel 10, der præsenteres som noget nyt, gennemgår spørgsmålene omkring transportomkostningerne ved hjælp af den lineære programmeringsteknik. Det er dog vanskeligt i dette kapitel at finde noget, som ikke er mindst lige så godt belyst indenfor disciplinen Regional Science.

Sammenfattende kan det siges, at Murray C. Kemp har ydet en væsentlig indsats ved at samle hovedresultaterne af de senere års arbejder i det algebraiske sprog. Bogen er et nyttigt redskab for dem, der lever af at undervise i den internationale handels teori, men andre vil nok have svært ved at komme igennem den tørre tekst.

Erling Olsen*

* Lektor ved Københavns Universitet, cand. polit.

M. Yanovsky: Anatomy of Social Accounting Systems. Chapman and Hall, London 1965. 237 sider. Pris: 30 s.

G. Stuel: Systems of Social Accounts. Clarendon Press, Oxford 1965. 270 sider. Pris: 40 s.

Yanovsky's bog giver en systematisk gennemgang af nationalregnskabets teori

og praksis. Den kan læses af enhver der besidder elementære kundskaber i økonomi. Kap. I behandler en række af de i regnskabet indgående størrelser og deres definitioner. Desværre får man kun spredte bemærkninger om de praktiske måleproblemer. Kapitlet er grundigt, men traditionelt, og forf. viger – i denne sammenhæng ikke helt ubegrundet – udenom en række spændende problemer. Når det f.eks. hedder (p. 17): »Production in the national accounts systems can be said to be limited to the production of final goods and services...«, så spørger man naturligvis hvad »final goods and services« da er. Forf.s sigte har åbenbart været at give en indføring i en række traditionelle problemer – imputationer, sektoropdelinger, brutto ctr. netto, markedspriser ctr. faktorpriser, transaktioner ctr. betalinger osv. Betragtet alene som en sådan indføring er kapitlet udmærket.

I kap. II sammenlignes en række alternative regnskaber: FN's SNA (Standard National Accounts), OECD's system, de amerikanske, engelske, franske og sovjetiske systemer. Fremstillingen er god og klar, men der er for meget bogholderi og i hvert fald for lidt økonomi i diskussionen. Et afsnit (på kun 10 sider) giver en kort omtale af problemerne omkring beregninger i konstante priser.

De to følgende kapitler behandler udvidelser af (eller tilbygninger til) regnskabet. Først gennemgås input-output systemet. Det er kort, men med de givne rammer godt. Dernæst behandles flow-of-funds systemer – en knap så vellykket fremstilling. Det afsluttende kapitel drøfter mulighederne for et stort standardsystem, hvor tilbygningerne er integrerede i det almindelige regnskab. (For få måneder siden har Stone iøvrigt præsenteret et sådant generaliseret regnskab).

Den afsluttende bibliografi er ikke ganske dækkende og tilmed henvises heri til dupliserede arbejder, som faktisk i dag foreligger i trykt udgave.

Men uanset dette er det en god bog, som fortjener opmærksomhed. Intetsteds

behandles problemerne dybtgående, men forf. har netop sat sig som opgave på et overkommeligt antal sider at give en oversigt. Dette er stort set lykkedes.

Når dette er sagt må en helt central indvending også være på sin plads: Forf. forsøger intetsteds at placere de forskellige regnskaber indenfor den økonomiske teoris rammer. Det er imidlertid først når man ser regnskabet i lys af makroteorien, at man rigtigt får øjnene op for de mere spændende sider. Det østeuropæiske regnskab får f.eks. først mening, når det ses som et led i en økonomisk teori, og præcis det samme gælder SNA.

På dette meget vigtige punkt svigter forf. Men han danner i så henseende ingen undtagelse fra en række andre regnskabsteoretikere. Man finder således den samme mangel i Stuvél's bog, som er endnu mere snæver i sit oplæg. Direkte vildledende siger Stuvél, at identiteterne i nationalregnskabet »unlike behaviour relations, are incontrovertible« (p. 7). Og videre: »...they are not particular to any specific version of macro-economic theory«. (stadig p. 7). – Det afgørende er imidlertid, at hele nationalregnskabet opbygning afhænger af den økonomiske teori, man starter med.

Stuvél har i sin bog givet en elementær indføring i nationalregnskabet logik. Han går langsomt og metodisk frem – her og der indtil det kedsommelige. Udgangspunktet er det vesteuropæiske og specielt det engelske regnskab (*The Blue Book System*), og hver eneste strøm vendes og drejes – uden det forklarende lys, som opnås ved diskussion af en række alternativer.

Stuvél's bog er mærkelig på flere måder. Jeg har således ikke i mange år, hvis nogensinde, læst en bog, som alt i alt kun indeholder henvisning til et dusin forskellige arbejder. Men den er også forbavsende ved på samme tid at være uhyre elementær og dog – om den skal værdsættes – at forudsætte en hel del viden om nationalregnskabet.

Uanset dette er Stuvél's bog en god, men indsnævret indføring i regnskabsproblemer.

P. Nørregaard Rasmussen*

* Professor ved Københavns Universitet, dr. polit.

Frøystein Wedervang: Development of a Population of Industrial Firms, Oslo 1965, 275 s., pris kr. 42,00.

Hovedemnet for den foreliggende bog er virksomhedernes størrelsesfordeling. Bestemmelsen af virksomhedernes størrelse og deres antal har været betragtet som temmelig vanskelige problemer for den økonomiske teori. Wedervang søger ikke at opstille nye teorier, men han sammenholder et empirisk materiale for Norge med de eksisterende teorier. En omfattende litteraturoversigt dækker både teoretiske og empiriske arbejder på området.

Bogen behandler materiale fra den norske produktionsstatistik. Virksomheder med 5 arbejdere og derunder er som hovedregel ikke med i denne. Det er derfor data om fremstillingsvirksomheder over denne grænse, der behandles.

1930-48 er det valgte tidsinterval. I denne periode er produktionsstatistikken opgjort efter samme principper, og tallene er sammenlignelige fra år til år. Da en virksomhedspopulation ændrer sig ret trægt, er det kun tal for årene 1930, 1933, 1937 og 1948, der omtales i bogen.

Produktionsstatistikens enheder er bedrifter, altså tekniske enheder, der fremstiller et produkt eller en produktkombination. I det meste af bogen er den omtalte enhed virksomheden, der kan bestå af en eller flere bedrifter. Bedrifterne er karakteriseret ved personel, kapitalværdi og værditilvækst. Som skøn over kapitalens værdi anvendes brandforsikringssummer.

I kapitel III undersøges det, om materialet kan vise en sammenhæng mellem størrelsen af en bedrift og dens produktivitet.